

Oversigt: Generelle temaer

 Relation	
"Forstå din baby"	<ul style="list-style-type: none"> At blive mødt og set i sine behov er meget vigtigt for det lille barn: Det giver tillid til at vide, at man bliver passet på og kan dele både det gode og det svære. Barnet har mange måder at udtrykke sig på: Øjenkontakt, ansigtsudtryk, vokaliseringer og bevægelser. At forstå sin babys indre verden er en kæmpe opgave for alle forældre: At være nysgerrig er det vigtigste - ingen hverken er eller skal være perfekte.
 Gråd og svære følelser	
"Babys gråd og svære følelser"	<ul style="list-style-type: none"> Gråd er ikke farligt for barnet, så længe man som forælder er nærværende og tilbyder trøst. Når barnet får gode erfaringer med at blive mødt i svære følelser, giver det barnet en tro på, at svære ting kan overkommes, og at han/hun kan bede om hjælp, når noget er svært. Som forælder kan man vise forståelse for sit barns svære følelser med <i>markeret spejling</i>.
 At være en "god nok" forælder	
"God nok: Forstyrrelser og reparationer i relationen"	<ul style="list-style-type: none"> Som forælder kan man komme til at stræbe efter altid at være perfekt: Altid at forstå sit barn og møde dets behov. Dette er hverken muligt eller nødvendigt. "Forstyrrelser" og misforståelser opstår i alle relationer. Disse forstyrrelser kan reparerer. Målet er ikke, at barnet skal undgå svære følelser og aldrig må opleve forstyrrelser i relationen, men at barnet skal erfare, at alle følelser kan deles, og at man kan få hjælp, når man har det svært.
 Skærmtid	
"Skærmtid i småbørnsfamilien"	<ul style="list-style-type: none"> Baggrundsfjernsyn forstyrrer både børn og forældre. Når forældre er optaget af deres telefon, opleves det af barnet som <i>fraværende nærvær</i>. Babyer er afhængige af deres forældres nærvær - derfor kan det være en god idé at tage stilling til sit skærmbrug.

Oversigt: 0-2 måneder

 Relation og opmærksomhedsinitiering	
"Den nyfødtes behov for social kontakt og pauser"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen er social fra fødslen og har behov for øjenkontakt og at blive talt med. Babyen er rettet mod sine forældre og foretrækker at se og lytte til dem frem for andre. Babyen er allerede i gang med at skabe forventninger til, om han/hun får svar på fx sine lyde. Social kontakt er en stærk oplevelse, og det er vigtigt også at give plads til pauser.
 Øjenkontakt/aktivitetsniveau	
"Øjenkontakt hos den lille baby"	<ul style="list-style-type: none"> Øjenkontakt styrker tilknytningen mellem forælder og baby. Synssansen er endnu ikke færdigudviklet: Derfor er det vigtigt at være tæt på. Bevægelser og blikretning er forbundet: Når kroppen er i ro, kan babyen bedre fokusere. Bevægelser kan hjælpe babyen med at løsrive sit blik.
 Ansigtsudtryk	
"Babyen udtrykker interesse"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen udtrykker ofte interesse ved at rynke eller hæve øjenbrynene, når han eller hun kigger på noget, fx sine forældres ansigter.
"Udviklingen af det sociale smil"	<ul style="list-style-type: none"> Babyer begynder at smile, når de er 4-8 uger gamle. Babyen lærer at smile, når han/hun selv bliver smilet til.
 Vokalisering	
"Derfor skal du tale baby-sprog"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen er mere opmærksom, når forældrene taler babysprog til ham/hende. Som forælder kan man tale med sin baby om, hvad man tror han/hun tænker, føler, oplever og kan lide eller ikke kan lide.

Oversigt: 2-4 måneder

 Relation og opmærksomhedsinitiering	
"Turtagning er med til at udvikle din babys sociale kompetencer"	<ul style="list-style-type: none"> Turtagning er, når baby og forælder skiftes til at sige eller gøre noget (lyde, ansigtsudtryk, bevægelser). Turtagning giver babyen erfaringer med at være social og kunne påvirke sine omgivelser. Forudsætninger for turtagning: At svare umiddelbart og give plads til pauser, så baby får tid til at svare.
 Øjenkontakt/aktivitetsniveau	
"Øjenkontakt og pauser"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen er meget optaget af sine forældres ansigter og kigger allermest på sine forældre i denne periode. Hvis samspillet bliver for intenst, kigger babyen væk, hvilket er en måde for babyen at regulere sig selv på.
 Ansigtsudtryk	
"Udvikling af grinnet og opbygning af intensitet i legen"	<ul style="list-style-type: none"> De fleste babyer begynder at smile mere og grine for første gang. De fleste babyer synes, det er sjovt, når forældrene opbygger spænding og intensitet i legen. Det er vigtigt at være opmærksom på babyens signaler, ift. om legen bliver for intens.
 Aktivitetsniveau	
"Hvad fortæller din baby dig med sine bevægelser?"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen bevæger sig typisk mere, når han/hun oplever stærke følelser - både positive eller negative. Babyen bruger også bevægelser som en del af turtagningen - bevægelser er også kommunikation.

Oversigt: 4-8 måneder

 Relation og opmærksomhedsinitiering	
"Sociale lege - forudsigelighed og overraskelse"	<ul style="list-style-type: none"> Sociale lege giver forudsigelighed og giver babyen mulighed for at øve sig i at tage initiativ. Babyen lærer, at han/hun er betydningsfuld i sociale relationer. Små variationer kan være sjove og spændende for babyen.
 Øjenkontakt	
"Øjenkontakt skaber tryk til udforskning"	<ul style="list-style-type: none"> Babyens interesse for omgivelserne stiger. Babyen tjekker til gengæld oftere ind med sine forældre. Når forældrene er nærværende, giver det babyen tryk til at udforske omgivelserne.
 Ansigtsudtryk	
"Når babyen bliver frustreret"	<ul style="list-style-type: none"> Frustration opstår typisk, når babyen vil noget, men endnu ikke kan. Frustration er en vigtig følelse - den motiverer babyen til at kæmpe videre for at opnå sit mål. Nogle gange er der blot brug for støtte eller opmuntring - ikke at forældrene fjerner kilden til frustration.
 Vokalisering	
"Babyens lyde - balance mellem svar og pauser"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen begynder at tage mere initiativ med stemmen. Det hænger sammen med babyens tidligere erfaringer med at få svar. At snakke med sin baby handler om at finde balancen mellem at svare, men også huske at give plads til pauser.
"Sådan kan du besvare din babys lyde"	<ul style="list-style-type: none"> Man kan svare sin baby på forskellige måder: Både med smil, berøring, imitation af babyens lyde eller ved at sætte ord på. Når forældre sætter ord på babyens følelser, tanker og oplevelser kan det styrke tilknytningen.
 Aktivitetsniveau	
"Babyrettede bevægelser"	<ul style="list-style-type: none"> Babyen kigger i længere tid, smiler mere og bliver mere engageret i samspil og udforskning, når forældre laver baby-rettede bevægelser.

Oversigt: 8-12 måneder

Relation og opmærksomhedsinitiering

"Fremmedangst og separationsangst"

- Babyen begynder at udtrykke frygt og ængstelse i relation til fremmede (fremmedangst), og når de bliver adskilt fra forældrene (separationsangst), som et udtryk for selektiv tilknytning til forældrene.
- Det er vigtigt at imødekomme babyens behov for nærhed og tryghed.

"Social refereren"

- Babyen bruger sine forældres reaktioner, især i nye, ukendte situationer, til at finde ud af, om en situation er tryk eller utryk.

Øjenkontakt

"Fælles opmærksomhed"

- Babyen udvikler evnen til fælles opmærksomhed. Det giver mulighed for at være sammen om noget fælles tredje.
- Fælles opmærksomhed er betydningsfuldt for babyens senere kognitive, sproglige og sociale udvikling.
- Forældrene kan støtte ved fx at læse bøger, synge, og lave giv-tag lege.

Ansigtstudtryk/aktivitetsniveau

"Øget bevægelsesfrihed"

- Babyen begynder at bevæge sig rundt og udforske mere selvstændigt.
- Babyen udtrykker både mere glæde og frustration, når han/hun begynder at kravle.

Vokalisering

"Babyens sproglige udvikling"

- Babyens sprogforståelse blomstrer gennem turtagning i det sociale samspil.
- Babyen har nemmere ved at lære sproget, hvis der tales om ting, som han/hun er interesseret i.